

10. Орлов А. В. Караїми Мелітопольщини : історія та сучасність / А. В. Орлов // Наукові праці історичного факультету Запорізького державного університету. – Запоріжжя : Просвіта, 2007. – Вип. XXI. – С. 458–461.
11. Очерки истории немцев и меннонитов Юга Украины (конец XVIII – первая половина XIX в.) / С. И. Бобылева, Н. В. Бочарова, О. В. Безносова [и др.] ; под ред. : С. И. Бобылева . – Днепропетровск : АРТ-ПРЕСС, 1999. – 231 с.
12. Памятная книжка и Адрес-календарь Екатеринославской губернии на 1889. – Екатеринослав : Типография губернского правления, 1889. – 435 с.

ВПЛИВ РЕЛІГІЇ НА ПРОЦЕС СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДИТИНИ

Кривуля І. М.

студентка магістратури МДПУ

Канарова О. В.

канд.пед.наук, ст. викладач кафедри соціальної роботи, соціальної педагогіки та дошкільної освіти

**Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького,
м. Мелітополь, Україна**

На усіх етапах розвитку людської цивілізації релігія була і залишається одним із найважливіших факторів, що впливають на світогляд і спосіб життя кожної людини, а також на суспільні відносини у цілому, тобто відбувається релігійна соціалізація особистості.

Сучасне розуміння категорії «соціалізація» у соціології представлено як процес перетворення людини на особистість у результаті засвоєння нею суспільних норм та інтеграції в соціальні інститути [1].

Представники педагогічного напрямку розглядають соціалізацію як процес формування особистості шляхом передавання досвіду старших поколінь молодшим [2].

Релігійна соціалізація – це процес взаємодії, в процесі якого релігійні цінності та норми передаються від одного з поколінь в

покоління. Як мінімум, вона повинна, сформувати в особистості почуття власної відповідальності за існуючу систему суспільних відносин, лояльність, толерантність до міжконфесійних стосунків, до систему, яка б сприяла консолідації і духовності поліетнічного українського суспільства.

Процес соціалізації дитини, його формування і розвиток, становлення як особистості відбувається у взаємодії з оточуючим середовищем, яке здійснює на цей процес вирішальний вплив за допомогою різноманітних факторів.

Більшість досліджень підтверджують гіпотези про те, що релігійні переконання батьків справляють істотний вплив на релігійність дітей.

Чимало досліджень вказують на те, що найбільш дієві процеси первинної релігійної соціалізації, тобто релігійне виховання, отримане людиною в дитинстві, в той час як з часом вплив агентів соціалізації має слабшати, з одного боку – внаслідок зниження інтенсивності впливу основного соціалізуючого агента – сім'ї (зниження залежності дитини від батьків), з іншого боку – оскільки система цінностей людини до певного віку виявляється сформованою, і лише в деякому ступені піддається певним змінам на наступних етапах життя. Вторинна релігійна соціалізація, ресоціалізація – явище, пов'язане з істотними змінами способу життя, яке тісно пов'язане зі зміною способу життя, поведінки, практик віруючої людини [5].

За останні роки роль релігії, в сучасному суспільстві, значно зросла та потребує використання її духовного потенціалу з метою покращення морально-психологічного клімату, формування певного духовного ідеалу, що визначає діяльність і поведінку особистості у будь-якій життєвій ситуації.

Головним чином, це стосується духовного життя, коли виникає певна необхідність у чинниках формування моральних мотивів. Можна зазначити, що в умовах сьогодення найбільш актуальною проблемою є використання духовного потенціалу релігії з метою поліпшення морально-психологічного клімату у підростаючого покоління та взаємовідносини меркантильного суспільства та релігії.

Церква як соціальний інститут, парафії та релігійні громади також є агентами соціалізації. Способами передачі цінностей і норм при цьому можуть бути тексти або участь в тих чи інших практиках.

Релігія як один із соціальних інститутів традиційно відігравала важливу роль у житті людини. У соціалізації особистості релігія і релігійні організації були найважливішим, після сім'ї, фактором.

Як зазначає А. Матвеева, існує необхідність відновлення власної духовної ідентичності, за допомогою розробленого і відновленого певного духовного коду. Традиційний духовно-культурний код нашого народу включав такі ціннісні пріоритети, як православ'є (духовність), патріотизм (державність), соборність (колективізм), солідарність (соціальний мир), а з плином часу лише змінювалася внутрішня ієрархія цих пріоритетів. Духовне самовизначення є конкретним інструментом соціалізації особистості та сприяє виробленню свого власного духовного коду [3].

На думку Л. Сутінової, соціалізація є діалектично цілісним процесом розвитку і само- розвитку і постає як єдність двох суперечностей, а саме засвоєння умов середовища, адаптація до них та індивідуальна активність людини в різних сферах діяльності [4].

Отже, релігія завжди була своєрідною духовно-моральною опорою суспільства, за її допомогою зберігалися й від покоління до покоління передавалися моральні норми і принципи, традиції, звичаї й обряди, національні святині. Релігійна соціалізація передбачає засвоєння особистістю релігійних цінностей і норм, а особливості впливу релігійної інституції на соціалізацію особистості полягає у формуванні релігійного світогляду та картини світу особистості через включення її у групу віруючих з певними релігійними нормами.

Одже, правомірно вважати релігію частиною соціалізації особистості дитини в процесі її суспільного становлення.

Література:

1. Вербець В.В., Субот О.А., Христюк Т.А. Соціологія: Навчальний посібник.- К.: КОНДОР, 2009. – 550 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://westudents.com.ua/glavy/86371-143-sotsalzatysya-osobistosty.html/>.
2. Заверико Н.В. Соціальна педагогіка: навч. посіб./Н.В. Заверико. - К.: Видавничий Дім «Слово», 2011. – 240 с.
3. Матвеева А.И. Путь духовной социализации: от цивилизации – к культуре [Электронный ресурс] / А.И. Матвеева. – Режим доступа : cyberleninka.ru.

4. Суятінова Л. Вплив релігії на процес соціалізації особистості / Л. Суятінова // Соціальна психологія. – 2006. – №1 (15). – С. 84-93.
5. Чеснокова В.Ф. Тесным путем: процесс воцерковления населения России в конце XX века. М.: Академический проект, 2005., 18с.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДУХОВНО-ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ

Куліда О. О.

асистент кафедри права МДПУ

Гончарук Ю.В.

аспірантка МДПУ

**Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького,
м. Мелітополь, Україна**

Реалії сьогодення актуалізують питання щодо модернізації системи освіти, адже, думку дослідників, «сучасний культурно-освітній простір центрується навколо людини нового мислення, нового світогляду, людини, яка упевнена у нових реаліях та здатна орієнтуватися у хронотопі. Теперішні умови продукування й трансферу знань іноді постають об'єктом наукових маніпуляцій, а інтенсивність розвитку нових технологій призводить до втручання в особисте життя людини і навіть у функціонування її організму антигуманних конструктів, що впливає на сприйняття світу, в якому живе людина» [3]. У зв'язку із цим одним з найважливіших пріоритетів модернізації системи освіти має стати, на нашу думку, духовно-правове виховання молоді, що спрямоване на вирішення актуальних завдань щодо формування духовної особистості, здатної поважати права і свободи інших людей, з високим рівнем духовно-правової свідомості та культури.

Зважаючи на той факт, що найбільш сприятливим ґрунтом для духовно-правового виховання є молодь, адже цей період для життя людини є найбільш сприйнятливим для навчання і виховання, головним завданням сучасного освітнього закладу є забезпечення таких умов, за яких здобувачі освіти змогли набути духовно-правових компетенцій та реалізуватися як особистість у суспільстві.